

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Otuzuncu İnikat

26 . 1 . 1929 Cumartesi

MÜNDERECAT

	Sayfa		Sayfa
1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI	76	2. — Memurin Kanununun müzeyyel maddesinin tefsiri hakkında (3/217) numaralı Başvekâlet tezkeresi ve memurin kanunu muvakkat encümeni mazbatası.	76:77
2. — HAVALA EDİLEN EVRAK	76		
3. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER	76	3. — Kazanç Vergisi Kanununun 11 ve 15 nci maddeleriyle 71 nci madde muvakkatesinin tefsirine dair (3/143) numaralı Başvekâlet tezkeresi ve İktisat, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları.	77
1. — Ciheti askeriyede kadroya tabi ve maaşlı hizmetlerde ücretle istihdam olunan mütekaiddinin tekaüt maaşlarının kat'i icap edip etmiyeceğinin tefsirine dair (3/73) numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları.	76		

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Refet Beyin Riyasetleriyle akdolunarak İstanbul Mebusu Abdülhak Hamit Beyin tahlifi icra edildikten sonra Adliye Vekâleti Bütçesinde münakale ve kadrosunda tashihat icrasına dair kanun lâyihasıyla Kazanç Vergisi Kanununun 28 nci maddesine müteallik mazbata müzakere ve kabul edildi.

Teşviki Sanayi Kanununa müzeyyel kanunu muaddil lâyihanın da birinci müzakeresi icra edildik-

ten sonra Cumartesi günü toplanılmak üzere celse tatil edildi.

Reisvekili
Refet

Kâtip
Yozgat
Avni

Kâtip
Denizli
Necip Ali

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Mazbatalar

1. — 1927 senesinde satılan mektep kitapları bedellerinin mezkûr sene Maarif Vekâleti Bütçesine ilâvesi hakkında (1/849) numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası. (Ruznameye)

2. — Devlet davalarını intaç eden avukat ve dava vekillerine verilecek ücreti vekâlet hakkındaki 28 Mayıs 1928 tarih ve 1333 numaralı kanuna müzeyyel (1/271) numaralı kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları. (Ruznameye)

3. — Evkaf umum müdürlüğü 1928 senesi bütçesinin bazı fasıllarına munzam tahsisat verilmesi

hakkında (1/345) numaralı kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası. (Ruznameye)

4. — Memurin Kanununun 89 ncu maddesinin tefsiri hakkında (3/174) numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Memurin ve Bütçe encümenleri mazbataları. (Ruznameye)

Takrirler

5. — Bilecik Mebusu Rasim Bey ve 23 refikinin Bolu Mebusu merhum Cemil Beyin refikasıyla oğluna ve kızına maktuan «3 600» lira ikramiye itasına ve oğlunun liselerden birine leylî ve meccani olarak kabul edilmesine dair takriri. (Bütçe Encümenine)

BİRİNCİ CELSE

Açılma Saati : 14.15

REİS : Hasan Bey

KÂTIPLER : Süreyya Tefvik Bey (Tokat), Necip Ali Bey (Denizli)

REİS — Celse açılmıştır efendim.

3. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — Ciheti askeriyede kadroya tabi ve maaşlı hizmetlerde ücretle istihdam olunan mütekaiddin tekaüt maaşlarının kat'i icap edip etmeyeceğinin tefsirine dair (3/73) numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları. (1)

(1) 73 numaralı matbua zaptın sonuna merbuttur.

REİS — Mazbata hakkında mütalâa var mı? (Hayır sesleri.) Mazbatayı kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

2. — Memurin Kanununun müzeyyel maddesinin tefsiri hakkında (3/217) numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Memurin Kanunu muvakkat encümeni mazbatası. (2)

(2) 74 numaralı matbuat zaptın sonuna merbuttur.

REİS — Mazbata meseleyi muhtacı tefsir görmüyor. Mütalaa var mı efendim? (Hayır sesleri) Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

3. — *Kazanç Vergisi Kanununun 11 ve 15 nci maddeleriyle 71 nci madde muvakkatesinin tefsirine dair (3/143) numaralı Başvekâlet tezkeresi ve İktisat, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları. (1)*

REİS — Lâyihanın heyeti umumiyesi hakkında bir mütalâa var mı? (Hayır sesleri) maddelere geçilmesini kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

27 Şubat 1926 tarihli ve 755 numaralı Kazanç Vergisi Kanununun 21 Mayıs 1927 Tarihli ve 1038 Numaralı Kanun İle Muaddel 71 nci Muvakkat Maddesinin Tadili Hakkında Kanun

Madde 1. — 27 Şubat 1926 tarihli ve 755 numaralı Kazanç Vergisi Kanununun 21 Mayıs 1927 tarihli ve 1038 numaralı Kanun ile tadil olunan 71 nci muvakkat maddesi aşağıdaki vechile tadil edilmiştir.

«İşbu kanun ahkâmı üçüncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarında muharrer şirketler (Kollektif şirket hariç) ve beyanname esasına tabi tutulan memurin ve müstahdemin ile beyannameye tabi olmayan ikinci kısma dahil biçümle mükellefin hakkında 1926 seneli maliyesinden itibaren aynen tatbik olunur. Bunların haricinde kalan ve beyanname usulüne tabi tutulan mükellefin 1926, 1927 ve 1928 seneli ma-

(1) 72 numaralı matbuca zaptı sonuna merbuttur.

liyeleri zarfında beyanname vermek istemedikleri ve bu müddet zarfında vaziyeti ticariyelerinde bir gûna tebeddül vuku bulmadığı takdirde 1341 senesi temettü vergilerinin üç mislini tediye mecburdurlar.»

REİS — Madde hakkında bir mütalaa var mı? (Hayır sesleri.) Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu Kanun 21 Mayıs 1927 tarihli ve 1038 numaralı Kanunun mevkii meniyete girdiği tarihten itibaren tatbik edilmek üzere neşri tarihinden muteberdir.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu Kanunun ahkâmını icraya Adliye, Dahiliye, Maliye ve İktisat vekilleri memurdur.

REİS Maddeyi Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir. Lâyihanın ikinci müzakeresine geçilmesini reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Efendim ruznamemizde «Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Fort motör kompani ekisportes enikorporit şirket arasında münakit mukavelenamenin» tasdiki hakkında kanun lâyihası vardır. Fakat bu lâyiha bugün tab ve tevzi edilmiştir. Bu maddeyi tehir ediyoruz. Ruznamede başka müzakere edilecek madde kalmamıştır.

Pazartesi günü saat 14'te içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Kapanma Saati : 14,30

CIHETİ ASKERİYEDA KADROYA TABİ VE MAAŞLI HİZMETLERDE ÜCRETLE İSTİHDAM OLUNAN MÜTEKAİDİNİN TEKAÜT MAAŞLARININ KAT'I İCAP EDİP ETMEYECEĞİNİN TEFSİRİNE DAİR 3/73 NUMARALI BAŞVEKÂLET TEZKERESİ VE MALİYE VE BÜTÇE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Ciheti askeriyede kadroya tabi ve maaşlı hizmetlerde ücretle istihdam olunan mütekaidinin tekaüt maaşlarının kat'ı icap edip etmeyeceğinin tefsirine müte-dair Maliye Vekâleti Celilesinden yazılan 3 Haziran 1927 tarih ve 39987/179 numaralı tezkerenin musad-dak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaa-de buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Maliye Vekâleti Celilesinin 39987/179 Numara ve 3 Haziran 1927 Tarihli Tezkeresi Suretidir

1926 senesi kadrosu mucibince muvazzaf memur bulunamayan mahallerde kadrodaki maaş ve muhas-sesatı tecavüz etmemek üzere ücretle istihdam olunan mütekaidinin ecir vaziyetinde bulunmaları dolayısıyla tekaüt maaşlarının Divanı Muhasebat Heyeti Umumi-yesinin olbaptaki kararına tevfikan katolunması lâzım geldiği halde bazı memurin Maliyece Hazinesinin em-rine istinaden bu gibi mütekaidinin tekaüt maaşları-nın kat'ı cihetine gidilmekte olduğundan Divanı Mu-hasebatın kararı dairesinde tekaüt maaşlarının devamı itası hususunun memurini maliyeye tebliği Müdafaa-i Milliye Vekâleti Celilesinden alınan tezkerede iş'ar kı-lınmaktadır.

Mülkiye Tekauit Kanununun onuncu ve Askerî Te-kaüt ve İstifa Kanununun 32 nci maddeleri mucibin-ce Devletçe görülecek lüzum üzerine hizmeti Devlete alınan ve vakti hazar ve seferde ciheti askeriyede bir hizmet kabul eden mütekaidinin tekaüt maaşları kat' ve infisallerinde iadeten ita olunacağı gibi elyevm hük-mü merî bulunan 1 Mart 1331 tarih ve 4 numaralı mülga Şûrayı Devlet kararına da hidematı resmiyei Devlet, vaziyet ve mahiyeti itibariyle iki nevi olup bi-ri kadroya dahil ve aidatı tekaüdiyeye tabi memuri-yetler, diğeri tahsisatından aidatı tekaüdiye kat ve tev-kif olunmaksızın alelâde ücretle müstahdem ve kadrolar haricindeki memurinden ibaret olup ancak bunlar-dan ikinci şekilde istihdam olunanların ecir mahiye-tinde bulduklarından tekaüt maaşlarının kat'ı icap etmeyeceği zikrolunmasına göre aidatı tekaüdiyeye ta-

bi kadroda muayyen maaşlı memuriyetlere tayin olu-nan mütekaidinin tekaüt maaşlarının kat'ı lâzım gele-ceği ve esasen aidatı tekaüdiyeye gayrı tabi hizmetle-rin ücretleri bütçenin ücurat fasıllarından tediye ve mahsup olunmakta olup kadrolar dahilindeki daimî ve maaşlı memuriyetlere velevki kadrolardaki cevazı kanunî veçhile istihkakları maaş ve tahsisatı fevkalâde fasıllarından ücret olarak verilsin bir şümulü olamaya-cağı tabii ve bu husus 2 Haziran 1926 tarih ve 900 numaralı Kanunla da müeyyet bulunmuştur. Şöyle ki; Mütekaidinin maaşlı bir memuriyete tayini halinde te-kaüt maaşlarının kat'ı lâzım gelmesine ve halbuki mes-leki memuriyetlerde memur bulunmamasına binaen salifülarz 900 numaralı Kanunla bir kısım mütekaidin meslek erbabını tergip ve teşvik maksadiyle bunların maaşlı bir memuriyete tayinleri halinde tekaüt maaş-larının katolunmaması ve o memuriyete mahsus ma-aş ve tahsisatın ücret olarak tesviyesi kabul edilmiş olmasına nazaran bunun haricinde mütekaidinin tekaüt maaşlarının itasına bittabi cevazı kanunî görüle-me-miştir.

Zaten senede seneye tezayüt eden tekaüt maa-şatı Memurin Kanununun tasfiyeye müteallik madde-sinin tatbiki neticesinde bir kat daha artacağı ve bu hal ise Hazineyi şimdiden ciddi tedabir ittihazına sev-ketmekte olduğu cihetle vekâleti müşarileyha ile Ve-kâleti âcizi dairesinde mütehaddis itilâfın Meclisi Âli-de bir kararı tefsiri istihsali suretiyle halli esbabının istikmaline müsaade buyurulması arz ve istirham olu-nur efendim hazretleri.

Maliye Vekili
M. Abdülhalik

Maliye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Ciheti askeriyede kadroya tabi ve maaşlı hizmet-lerde ücretle istihdam olunan mütekaidinin tekaüt ma-aşlarının kat'ı icabedip etmeyeceğinin tefsirine dair 3-75 numaralı Başvekâlet tezkeresi Encümenimize ha-vale buyurulmakla mütalâa ve müzakere edildi :

Maliye Vekâletinin tezkeresi mefâdından müsteban olduğu üzere ücretle istihdam olunan memurların ecir addedilerek hini istihdamlarında tekaüt maaşı eshabın-

dan ise tekaüt maaşlarının kat olunmaması lüzumu Müdafaa-i Milliye Vekâletince serdolanmakta ve Maliye Vekâleti ise bu noktai nazara muhalif bulunmaktadır.

Kadroya tabi vazifelerde gerek maaşlı ve gerek ücreti maktua fasıllarından ücretli namıyla verilen muhassesattan tekaüdiyeye tabi memuriyetlere alınan mütekaïtlerin bu hizmetlerde kaldıkları müddetçe tekaüt maaşlarının kat'ı gerek ahkâmı umumiye ve gerekse usul ve kaide icabından olduğu cihetle Devlet hizmetine tekrar alınanlara tekaüt maaşı verilebilmesi için ayrıca sarahata lüzum ve ihtiyaç derkârdır. Mülkiye Tekâüt Kanununun onuncu maddesinde (Devletçe görülecek lüzum üzerine muvafakatleriyle hizmeti Devlete alınacakların tekaüt maaşı kat ve infisalinde iadeten ita olunur ve müddeti ahirei istihdamiyeden dolayı maaşı muhassasına bir şey zamlunmaz) ve Askerî Tekâüt Kanununun otuz ikinci maddesinde (mütেকaidinden iken vakti sefer ve hazarde ciheti askeriyede bir hizmete kabul edilmiş olanlara rütbeleri muhassesatı verilmek üzere tekaüt maaşları muvakkaten katolunur ve bunlar yirmi altıncı maddede gösterildiği veçhile ...) diye mevcut olan sarahat tekaüt maaşlarının kat'ını amirdir. Bu sebeple bir kısım mütekaït meslek erbabından istifade temini için vazı kanunca istisnaî ahkâm kabulüne lüzum görülmüş ve 900 numaralı Kanunla muallimlik, tababet, ezacı, baytar ve mühendis ve kondoktörlük vazifelerine alınan mütekaïtlerin tekaüt maaşlarının katedilmeyeceğini tadat ve tasrih ederek göstermiş olduğundan bu vazifeler haricinde kalanların ahkâmı umumiyeye göre tekaüt maaşlarının kat'ı tabî görülmüştür.

Bütçelerde son senelerde açılan ücreti maktua fasıllarından ücretle istihdam edilen memurlar dahi kadroya tabi ve tekaüdiye itasıyle mükellef olanlar mahiyetleri itibariyle memurini Devletten madut olup Şûrayı Devletin mukaddema ittihaz eylediği karar masraf fasıllarından verilen ücretle istihdam edilen tamamen muvakkat ve kadroya gayri tabi aidatı tekaüdiye vermeyen ecirlere şamil olmasına nazaran bütçenin ücreti maktua namı tahtında tedvin edilen ve haddi zatinde teşkilâtı umumiyede meykii mahsusu ve kadroda mahalli bulunan memuriyetlere tayin edilen mütekaïtlerin tekaüt maaşlarının kat'ı zarurî görülmüş ve aksi ise iki maaşa tama suretiyle tekaütlük gibi halâta meydan verilmesini ve bütçelerdeki tahsisatın ve kadroların hizalarına ara sıra yazılan şerhler ahkâmı kanuniyeyi o sene için takyit ederek kavanin ile tedahül ve iltibasları mucip olduğuna Encümenimize kanaat hâsıl olmuş ve mülâhazatı anife dolayısıyla

Maliye Vekâletinin noktai nazarına iştirak edilerek Devlet vazifesine alınan mütekaïtlerden ancak 900 numaralı Kanunla tadat ve tayin edilenlerin tekaüt maaşları katolunmayacağı ve bu kanunun haricinde kalanlara herhangi bir sebeple teşmili muvafık olamayacağı karargir olmuştur. Heyeti Umumiyeye arz olunur.

Maliye Encümeni Reisi
Hasan Fehmi

Kâtip
Balıkesir
Fahri
Âza
Konya
Fuat

Mazbata Muharriri
Ahmet Remzi Bey
Hini imzada bulunmadı.

Âza
İstanbul
Fuat
Âza
İçel
Mehmet Emin

Âza
Beyazıt
Şefik

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Mazbata No. : 39
Esas No. : 3/73

Bütçe Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileyeye

Ciheti askeriyede kadroya tabi ve maaşlı hizmetlerde ücretle istihdam olunan mütekaïdinin tekaüt maaşlarının kat'ı icap edip etmeyeceğinin tefsirine dair Başvekâletten varit olup Maliye ve Bütçe encümenlerine havale buyurulan tezkere Maliye Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi kılınmakla tetkik ve müzakere olundu.

11 Ağustos 1325 tarihli Mülkiye Tekâüt Kanununun onuncu maddesinde «Devletçe görülecek lüzum üzerine muvafakatlariyle hizmeti Devlete alınacak olanların tekaüt maaşlarının kat ve infisallerinde iadeten tahsis olunacağı ve müddeti ehirei istihdamiyeleri dolayısıyla maaşı muhassaslarına bir şey zammolunmayacağı» ve Askerî Tekâüt ve İstifa Kanununun 32 nci maddesinde de «mütেকaidinden iken vakti sefer ve hazarde ciheti askeriyede bir hizmete kabul edilmiş olanlara rütbeleri muhassesatı verilmek üzere tekaüt maaşlarının muvakkaten katedileceği» mukarrer bulunmakta ve bu maddeler ahkâmının mülga Şûrayı Devletin elyevm mamulünbih 1 Mart 1331 tarihli kararına göre kadroya dahil ve aidatı tekaüdiyeye tabi hizmetlere tatbiki lâzım gelmektedir.

Bu hükümden ancak 2 Haziran 1926 tarihli ve 900 numaralı Kanun mucibince muallimlik eden alelumum mütekaïtler ile mütekaït tabip, eczacı, baytar, mühendis ve kondöktörlerden Hükümet idarei hususiye ve belediye tababet, eczacılık, baytarlık ve mühendislik ve kondöktörlüklerinde bulunanlar istisna olunmuştur. Kezalik müstahdemini veya masraf tertiplerinden ücret alan ve ecir mahiyetinde bulunan mütekaïtler marûzzikir ahkâm haricinde olup bu vaziyette bulunmaları tekaüt maaşlarının kat'ını icabettirmez. Ancak kadroya tabi ve maaşlı olmakla beraber bazı muvakkat zaruretlere binaen seneleri bütçelerindeki meşruhat dairesinde maaş ve tahsisatı fevkalâdeleri mecmuu ücret olarak verilmek tecviz edilen hizmetlerde istihdam edilecek mütekaïtlerin mevzuatı hazıraya göre tekaüt maaşlarının kat'ı zarurî olduğu ve Askerî Tekaüt ve İstifa Kanununun 32 nci maddesi sarahatına ve bu bapta esasen bir tefsir mevcut olmasına binaen yeniden

tefsire mahal görülemediği tezekkür kılınmış ve keyfiyet Heyeti Celilenin nazarı tasvibine arz olunur.

Reis	Reis Vekili
Edirne	İstanbul
Şakir	Fuat
Kâtip	Erzincan
Bursa	H. Aziz
Muhlis	
Isparta	Elaziz
Mükerrem	H. Tahsin
Tokat	Sivas
Şevki	Rasim
Kırklareli	Kütahya
Nahit Bey	Niyazi Asım
İmzada bulunmadı.	
Niğde	Niğde
Faik	M. Ata
	Yozgat
	S. Sırrı

MEMURİN KANUNUNUN MÜZEYYEL MADDESİNİN TEFSİRİ HAKKINDA 3/217 NUMARALI BAŞVEKÂLET TEZKERESİ VE MEMURİN KANUNU MUVAKKAT ENCÜMENİ MAZBATASI

4 . 1 . 1929

TC

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Sayı : 6/111

BMM. Yüksek Reisliğine

Memurin kanununun müzeyyel maddesi mucibince memurinin tekaütlerinde iki kat olarak hesap edilmesi muktazi mücadeleli milliye hizmetinin bilfiil yirmi beş sene hizmetten sonra mı yoksa yirmi beş seneye dahil olarak mı hesap edileceğinin tayin ve tefsiri hakkında Maliye Vekâletinden yazılan 31 . 12 . 1928 tarih ve 234 numaralı tezkerenin sureti leffen takdim kılınmıştır.

(Muktezasının ifa ve neticesinin işar buyurulması rica olunur efendim.

Başvekil

İsmet

Maliye Vekâletinin Tezkeresi Sureti

Memurin kanununa müzeyyel madde mucibince memurinin tekaüt ve mazuliyetlerinde iki kat olarak hesap ve zam edilecek mücadeleli milliye hizmetinin bilfiil yirmi beş sene ifayı hizmetten sonra nazarı dikkate alınması lâzım geldiği halde Divanı Muhasebatça işbu mücadeleli milliye hizmetinin tekaüt müddetinin hesabında nazarı dikkate alınacağı dermeyan edilmektedir.

Halbuki memurin kanununa müzeyyel salifülarz madde, milli Hükümet emrinde bilfiil ifayı vazife eden memurinin hizmette buldukları müddete, tekaüt ve mazuliyetlerinde iki kat olarak hesap edilir denilmekte olmasına göre işbu madde mucibince iki kat olarak zam edilmesi muktazi müddetin ve keza-lik kanunu mezkûrun 74 ncü maddesi mucibince müddeti hizmetin altı aydan fazla olan sene küsuratının vahide iblağı keyfiyeti, bu gibilerin ancak tekaütlerinde mevzu bahis olacağı vazihan anlaşılacaktır. Tekâütlüğün mevzu bahis olabilmesi ise kanunu mezkûrun yetmişinci maddesile tasrih edilen şekilde yirmi beş sene hizmeti itmam ve hakkı tekaüdü ihraz etmekle mümkündür.

Su hale nazaran, maddeyi müzeyyeleye tevfiikan icra edilecek zamaimin ve yetmiş dördüncü maddeye

nazaran altı aydan fazla sene küsuratının vahide iblağının hakkı tekaüdün ihraz olunduğu yirmi beş seneden sonra nazarı dikkate alınması lâzım geldiği mütalâa edilmekte ise de meselenin aksi suretle imali de varit bulunmuş olmasına göre tefsiren halli zaruri bulunmuş olduğundan bu bapta bir tefsiri kararı istihsaline müsaade buyurulması arz olunur efendim.

TBMM.

Memurin Muvakkat Encümeni

22 . 1 . 1929

Karar No. : 20

Esas No. 6/111

Memurin Muvakkat Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Memurin kanununun müzeyyel maddesi mucibince milli Hükümet emrinde bilfiil ifayı hizmet eden memurinin tekaüt ve mazuliyetlerinde iki kat olarak hesabı icap eden mücadeleli milliye zammının ve 74 ncü maddeye nazaran sene küsuratından altı ay ve daha fazlasının mütekaiddin lehine vahide iblağının kanunu mezkûrun yetmişinci maddesine göre hakkı tekaüdün ihraz olunduğu yirmi beş sene bilfiil hizmetten sonra mı nazarı dikkate alınması yoksa yirmi beş senede mi dahil olması lâzım geleceğinin tefsiren haline dair Maliye Vekâleti tezkeresinin leffile ifayı muktezası hakkında Başvekâleti celileden varit olup encümenimize havale buyurulan 7 . 1 . 1929 tarih ve 6/111 numaralı tezkere ve mevfufu Maliye Vekâleti muamelât ve kavanin müdürü Edip Bey hazır olduğu halde mutâlâ ve icabi tezekkür kılındı.

Memurin kanununun 70 ncü maddesinde hakkı tekaüdün bilfiil yirmi beş sene hizmetle iktisap edileceğinin tespitini müteakip (esaret ve kanun ile muayyen mıntaka ve orduda ki hizmetten dolayı seferberlik zamlarının yirmi beş seneye dahil olmayıp ancak tekaüt maaşlarının hesabında müddeti hizmete zam) olunacağı tasrih edildikten sonra müzeyyel maddeye (23 Nisan 1336 tarihile 30 Ağustos 1339 tarihleri arasında milli hükümet emrinde bilfiil vazife ifa eden memurinin hizmette buldukları müddet tekaüt ve mazuliyetlerinde iki kat hesap edilir) fıkrasının derci burada mevzu bahs hizmet müddetinin yirmi beş seneye dahil olarak hesap edilmesi maksadını istihdaf

eylediğini müeyyit olmakla beraber milli mücadele zamanında vatanın her noktası seferberlik zammını müstelzim darul harekât olmasına nazaran milli hükümet emrindeki hizmet müddetinin iki kat hesap edilmesi Maliye Vekâletinin noktayı nazarı veçhile bilfiil yirmi beş sene hizmetten sonrası için olmak lâzım geldiği takdirde maruz fıkranın manasız bir haşiv olması lâzım geleceği gibi kanunun encümenlerde müzakeresi esnasında Bütçe encümeni o zaman Maliye Vekâletinin şimdiki noktai nazarına muvafık olarak bu müddetin yirmi beş senenin ikmalinden sonra hesaba alınması içtihadında bulunarak maddeyi o suretle tadil ettiği halde Heyeti umumiyede müzakeresi esnasında âzadan bir zatın teklifi üzerine Memurin kanunu encümeni mahsusunun tedvin ettiği maddenin aynen kabul edilmiş bulunması bu noktai nazarın heyeti umumiyeye red ve binaenaleyh milli hükümet emrindeki hizmet müddetinin yirmi beş senede dahil olmasına ifade etmekte olan metni hazır kabul edilmiş olduğu zabıtların tetkikinden de anlaşılmiş olduğu gibi altı ay ve daha fazla olan sene küsuratının vahide iblâğıle yirmi beş seneye dahil olması ve bil-mukabele altı aydan dun olan müddetin tay edilmesi

icap edeceği memurin kanununun 74 ncü maddesinin itlakından müsteban olmakta bulunmuş ve her iki maddenin bu manaları vuzuh ile ifade etmekte olmasına mebnî tefsire lüzum görülmemiş olduğunun Heyeti Umumiyyeye arzına müttefikan karar verildi.

Memurin M. E. Reisi	M. Muharriri
Tekirdağ	Erzincan
M. Fayık	Abdülhak
Kâtip	Aza
Afyonkarahisar	Konya
İzzet Ulvi	A. Hamdi
Aza	Aza
Kayseri	Muğla
Burhan	Ali Nazmi
Aza	Aza
Antalya	Bursa
Ahmet Saki	Esat
Aza	Aza
Kırklareli	Eskişehir
Şevket	Sait
Aza	Aza
Beyazıt	Bursa
İhsan	Nahit

KAZANÇ VERGİSİ KANUNUNUN 11 VE 15 NCI MADDELERİYLE 71 NCI MADDEİ MUVAKKATESİNİN TEFSİRİNE DAİR (3/143) NUMARALI BAŞVEKÂLET TEZKERESİ VE İKTİSAT, MALİYE VE BÜTÇE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI

TC

Başvekâlet

Muamelat Müdüriyeti

Mukarrerat Şubesi

Adet : 6/2151

14.5.1928

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Kazanç Vergisi Kanununun 11 ve 15 nci maddeleriyle 71 nci madde muvakkatesinin tefsirine dair Maliye Vekâleti celilesinden yazılan 9 Mayıs 1928 tarih ve 22/408 numaralı tezkerenin musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı Mucibe Mazbatası

Kazanç Vergisi Kanununun mevadı muaddelesi ahkâmına nazaran kolektif şirketlerin Kazanç Vergisi Kanununun muaddel 71 nci madde muvakkatesi ahkâmından istifade edip etmeyeceği bazı mahaller memurini maliyesi tarafından istifsar olunmaktadır.

Kazanç Vergisi Kanununun muaddel üçüncü maddesinin birinci fıkrası kolektif şirketlerin birinci kısım mükellefin meyanında tahtı teklife alınmalarını amirdir. Kanunun muaddel 66 ncı maddesinde üçüncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarında muharrer şirketlerin kâtibi adilden musaddak olmak üzere ticaret kanunu mucibince defatiri ticariyelerini tesise mecbur oldukları ve 71 nci muaddel muvakkat maddesinde de üçüncü maddenin kezalik birinci ve ikinci fıkralarında muharrer şirketlerden mada kazanç beyannamesi vermeyen müessesatı ticariye ve sınıyenin 341 senesindeki temettü vergilerinin üç misli ile mükellefiyetleri muharrerdir. Salifülarz mevât ve fikarâtı kanuniye münferiden mütalaa oldukları takdirde haddi zatında kolektif şirketlerden salifüzzikir fıkralarda münferiç şirketler meyanına dahil bulunmak hasebiyle bunların da diğer şirketler hakkındaki ahkâma tabi olacakları neticesi hâsil olmak tabiidir. Ancak kanunun muaddel on birinci maddesi kolektif şirketlerini üçüncü muaddel mad-

denin birinci ve ikinci maddelerinde muharrer mükellefin misilli bilanço ve kâr ve zarar hesaplarının müfredatlı cetvelini beyannamelerine raptan ita mecburiyetinden varestte tuttuğu gibi muaddel on beşinci maddenin fıkrâi uhresi de kolektif şirketler ile üçüncü maddenin 3, 4, 5 ve 6 ncı fıkralarında muharrer mükelleflerden Ticaret Kanunu mucibince kâtibi adilden musaddak defatiri ticariye tuttuğunu ispat edenlerin şirketler misilli bilanço ita ederek onlar gibi vergiye tabi tutulabileceklerini kabul ve tasrih eylemiş ve şu suretle mezkûr şirketler gerek tutmaya mecbur oldukları defterler ve beyannamelerinin sureti tertip ve tanzimi ve gerek şekli mükellefiyet noktai nazarından diğer şirketlerden tefrik ve madde mezkûrenin diğer fıkralarındaki erbabı ticaret ve sanat meyanına ilhak eylemiştir. Mevadı mephuse ve kolektif şirketler hakkında münferiç ahkâmı istisnaiyenin delaletinden ve bilhassa kolektif şirketlerini defter tutmak ve beyanname ita etmek noktasından diğer şirketlerden tefrik eden kuyudun Büyük Millet Meclisi Ticaret Encümenince ilave ve heyeti umumiyeye kabul buyrulması keyfiyetlerinden üçüncü maddede muharrer şirketlerden maada birinci kısmın mükelleflere irae edilen teshilat ve müsaadatin kolektif şirketlere de teşmilini kabul etmiş bulunduğu anlaşılmaktadır. Her ne kadar (71) nci madde muvakkatedeki muamele müsaadekâraneden istifadeden hariç bırakılan şirketler meyanında kolektif şirketlerin istisnası sarahaten zikredilmiş ise de bu adem tasrih keyfiyeti vazın kanunca salifülarz on bir ve on beşinci maddelere ilave edilmiş kuyudatin temini maksada kâfi geleceği fikir ve mülâhazasından da ileri gelebilmiş olabileceği varidi hatır bulunmaktadır. Mezkûr şirketlerin Kâtibi adil veya Ticaret odasından musaddak defter tutup ve kâr ve zarar cetveli ita eylemek gibi mecburiyetlerden varestte bulunduğunu kanunun on bir ve on beşinci maddelerinde tasrih eylediği halde muaddel (66) ncı maddede kâtibi adilden veya ticaret odasından musaddak defter tutmak mecburiyetinde bulunan şirketler kezalik üçüncü maddenin bir ve iki numaralı fıkralarında münferiç şirketler tarzında ve kolektif şirketlere şamil olacak suretinde zikredilerek mezkûr şirketlerin

bu mecburiyetten vareste bulduklarının tasrih edilmiş bulunması da bu fikir ve nazarı takviye edecek delail cümlesinden görülmüştür.

Ahval ve mütalaatı maruzadan malumu devletleri buyrulacağı üzere mevad muaddilenin ahkâmı umumiyesi ve muhtelif maddeler arasındaki irtibat nazarı mütalaaya alındığı takdirde kollektif şirketlerin dahi (71) nci madde muvakkatede münderiç müsaadattan istifadelerini kabul etmesine isal edecek delaili kanuniye mevcut olduğundan keyfiyetin Büyük Millet Meclisince tefsiren halli esbabının istikmal buyrulması arz olunur efendim.

Maliye Vekili
Saraçoğlu Şükrü

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İktisat Encümeni

Karar No. : 4

Esas No. : (3/143)

1.12.1928

İktisat Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Kazanç Vergisi Kanununun 11 ve 15 nci maddeleriyle 71 nci muvakkat maddesinin tefsirine ait olup Maliye Encümenine tevdi kılınan ve encümeni müşarünileyha tarafından da mütalaası alınmak üzere encümenimize havale buyrulan Hükümetin tefsir talebini havi tezkeresi mütalaa ve tetkik edildi.

Filhakika 1838 numaralı ve 21 Mayıs 1927 tarihli Kazanç Vergisi muaddel Kanununun 3 ncu maddesine göre her ne kadar kollektif şirketlerinin dahi muamele noktai nazarından diğer şirketler misilli hareket edecekleri anlaşılıyorsa da gerek 11 nci muaddel maddenin sarahatına ve gerekse 15 nci muaddel maddesinin son fıkrası mefhumuna nazaran kollektif şirketlerinin eşhamlı şirketlerden hem kuyudat ve hem de mükellefiyet hususunda tamamıyla ayırt edilmekte olduğu yani yalnız tahakkuk idarelerinde tasdik edilmiş olan muamele ve satış defteri ile vergiye tabi tutulacakları ve şu halde 3 ncu maddenin 5 nci fıkrasında mezkûr mütedavil sermaye üzerinden iş yapan ticaret erbabı gibi gayri safi kazançtan ve 24 ncu maddenin 2 nci tablosuna göre icrayı muamele olunacağı anlaşılmaktadır. Binaenaleyh kollektif şirketlerinin 71 nci maddenin 2 nci fıkrasının hükümünden istifade ederek beyanname vermedikleri ve vaziyeti ticariyelerinde de bir tebeddül bulamadığı takdirde 1341 senesi temettü vergilerinin üç misli ile mükellef tutulmaları iktiza eyleyeceğine ve aşağıdaki fıkrai tefsiriye'nin tespiti lüzumuna azadan Eskişehir Mebusu Emin Beyin maddenin muhtaci tefsir olma-

dığı hakkındaki muhalefetine karşı ekseriyetle karar verilmiştir.

Fıkrai Tefsiriye :

Kollektif şirketleri 71 nci muaddel maddeden istifade ederek eşhas gibi mükellef tutulurlar.

Reis Namına	Mazbata Muharriri
Konya	Mardin
Kâzım Hüsnü	Ali Rıza
Kâtip	Aza
Zonguldak	Adana
Aza	Aza
Afyonkarahisar	Çorum
İzzet	
Aza	Aza
Denizli	Edirne
Aza	Aza
Eskişehir	İstanbul
Kanunun esasındaki vuzuh şekli hazırı tefsiri tamamen ifade etmektedir.	A. Hamdi
Aza	Aza
İstanbul	İstanbul
Hüseyin	Edip Servet
Aza	Aza
	Konya
Aza	Aza
Konya	Manisa
A. Hamdi	
Aza	Aza
Manisa	Sinop
Yaşar	
Aza	Aza
Ş. Karahisar	Maraş
İsmail	
Aza	Aza
Mardin	Mersin
Nuri	
Aza	Aza
Rize	Yozgat
Aza	
Elaziz	

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Maliye Encümeni

Karar No. : 8

19.12.1928

Maliye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Kazanç Vergisi Kanununun 11 ve 15 nci maddeleriyle 7 nci madde muvakkatelerinin tefsirine dair Başvekâleti celileden gelen tezkeresi Encümenimizce tetkik ve müzakere olundu.

27 Şubat 1926 tarih ve 755 numaralı Kazanç Vergisi Kanununun 71 nci muvakkat maddesi kolektif şirketleri diğer şirketlerden hariç bırakarak mezkûr maddenin ikinci fıkrası mevzuuna giren diğer birinci kısım mükellef gibi beyannamelerini vermedikleri takdirde 1341 senesinde verdikleri temettü vergisinin üç misli tediye etmeleri müsaade ve esasını kabul etmiştir.

Tatbikatta bu tarihten sonra elde edilen tecrübelerle göre mükellefler lehine bazı tadilat iktiza etmiş ve 21 Mayıs 1927 tarihli Kanun ile zikrolunan 71 nci muvakkat madde tadil edilerek müsaade 1928 senesi nihayetine kadar temdit olunmuştur.

Ancak bu madde şekilde (üçüncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarında muharrer şirketler haklarında mezkûr kanun hükmününün 1928'den itibaren aynen tatbik edileceği tasrih edilmiş olduğundan kolektif şirketlerde birinci fıkraya münasebetiyle bu araya girmiş ve bundan aşağıdaki netice hâsıl olmuştur.

1. Kolektif şirketler, vaziyet ve mahiyetleri itibarıyla diğer eshamlı ve limited şirketlerden farklı oldukları ve nitelikim 755 numaralı Kanunda ve muaddel 66 ncı maddede bu cihet nazarı itibarıyla alınarak diğer mükellef şahıslar gibi defter tutmak ve beyanname vermek hususunda müsaadeye mazhar edildikleri halde sebepsiz olarak bu defa verilmiş müsaadeden mahrum kalmışlardır.

Halbuki arz olunan tadilat esnasında muaddel 11 ve 15 nci maddelerle kolektif şirketler hakkında vaziedilen kayıtlar bu maksadın gözönünde tutulduğuna ayrıca delalet etmektedir.

2. 755 numaralı Kanunun muvakkat 71 nci maddesi 1926 senesine de şamil bulunduğundan mezkûr sene zarfında tatbikat 1341 senesi vergilerinin üç misli alınarak cereyan etmiştir.

Diğer taraftan muaddel maddedeki kolektif şirketleri ihraç eyleyen hükümde 1926 senesine şamil bulunduğundan tatbik edilmiş bir muameleyi feis ve iptal ederek mükelleften yeniden vergi araştırılması icap eylemiştir.

Bu neticelere göre kolektif şirketleri eski hükme tabi tutmak muhik ve muvafık olmakla beraber ticaret encümeninin kabul ettiği şekilde meseleyi tefsirle halletmeye imkân yoktur zira : Tadilen kabul edilmiş bulunan muvakkat 71 nci madde, üçüncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarına atfen sarıh bir hüküm vazeylemekte ve üçüncü maddenin birinci fıkrasında ise (enva ve mevzuları Ticaret Kanununda muharrer kolektif, komandit, limitet, anonim ve

kooperatif şirketler ve bunların şubeleri...) denerek kolektif şirketler ithal olunmaktadır.

Bu sebepler dolayısıyla Encümenimiz meselenin tadil şeklinde halli zaruretini hisseyleyerek merbut kanun suretini kabul etmiştir.

Reis	Mazbata Muharriri
Ali Rana	Remzi
Kâtip	Aza
Samsun	Rasih
Refik	
Aza	Aza
M. Sait	
Aza	Aza
Konya	
T. Fikret	
Aza	Aza
Mustafa	Kırklareli
	Şevket
Aza	Aza
	Aza

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Bütçe Encümeni

20.1.1929

Mazbata No. : 37

Esas No. : (3/143)

Bütçe Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileyeye

Kazanç Vergisi Kanununun 11 ve 16 ncı maddeleriyle 71 nci muvakkat maddesinin tefsiri hakkında Başvekâletten vürut edip İktisat, Maliye ve Bütçe encümenlerine havale buyrulan 14 Mayıs 1928 tarih ve (6/211) numaralı tezkere İktisat ve Maliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte Encümenimize tevdi kılınmakla Maliye Vekili Saraçoğlu Şükrü Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

27 Şubat 1926 tarihli ve 755 numaralı Kazanç Vergisi Kanununun 71 nci muvakkat maddesi «İşbu kanun ahkâmı birinci kısma dahil mükellefinden eshamlı ve limitet ve ticari mahiyette olan kooperatif şirketler merkezleri memaliki ecnebiyede bulunan şirketlerin şube ve acenteleri ve beyanname esasına müsteniden vergiye tabi tutulan memurin ve müstahdemin ve ikinci kısma dahil olan bilumum mükellefin hakkında 1926 senesi maliyesinden itibaren aynen tatbik olunur. Bunların haricinde kalan ve beyanname usulüne tabi olan mükellefin beyannamelerini veremedikleri takdirde 1341 senesinde verdikleri temettü vergisinin üç mislini 1926 senesinde de tediye mecburdurlar ve bu gibilerin ruhsat ve-

ya unvan tezkeresi resmi 38 nci madde mucibince istifa edilir» şeklinde iken 21 Mayıs 1927 tarihli ve 1038 numaralı Kanun ile Kazanç Vergisi Kanununun bazı tadil edilmiş ve bu meyanda 71 nci muvakkat madde de «işbu kanunun ahkâmı üçüncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarında muharrer şirketler ve beyanname esasına tabi tutulan memurin ve müstahdemin ile beyannameye tabi olmayan ikinci kısma dahil bilcümle mükellefin hakkında 1926 senesi maliyesinden itibaren aynen tatbik olunur. Bunların haricinde kalan ve beyanname usulüne tabi tutulan mükellefin 1926, 1927 ve 1928 senesi maliyeleri zarfında beyanname vermek istemedikleri ve bu müddet zarfında vaziyeti ticariyelerinde bir gûna tebedül vukubulmadığı takdirde 1341 senesi temettü vergilerinin üç mislini tediye mecburdurlar.» şeklini almıştır.

Esas 71 nci muvakkat madde de şirketler tadat olunurken bunlardan kollektif şirketler hariç bırakılmıştı. Muaddel 71 nci muvakkat madde ise şirketleri tadat etmeyerek üçüncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarına atfeylemekte ve birinci fıkrada kollektifler dahil bulunmaktadır. Halbuki kanunun 11 ve 15 nci muaddel maddeleri kollektif şirketleri diğer şirketlerden ayrı ahkâma tabi bırakmış ve ezcümle şirketler beyannamelerine ayrıca bilançolarını ve kâr ve zarar hesaplarının müfredatlı bir cetvelini de rapetmek mecburiyetinde oldukları halde kollektif şirketler bu mecburiyetten hariç tutulduğu gibi kollektif şirketlerin kâtibi adıldan musaddak defatiri ticariye tuttuklarını ispat ettikleri halde şirketler misilli bilanço ita ederek onlar gibi vergiye tabi tutulmalarını talep edebilecekleri zikredilmek suretiyle hususi vaziyetleri kabul olunmuştur. 71 nci muaddel muvakkat madde ile 11 ve 15 nci muaddel maddeler arasında görülen bu mutabakatsızlığa ve bu yüzden tatbikatta maruz kalınan müşkülata göre 71 nci maddenin tefsirine lüzum görüldüğü Başvekâlet tezkeresi merbutunda izah olunmakta ve İktisat ve Maliye encümenleri mazbatalarında da vazı kanunun maksadı kollektif şirketlerin mükellef eşhas vaziyetinde vergiye tabi tutulmaları olduğu 11 ve 15 nci maddelerden ve esas 71 nci muvakkat madde sarahatinden anlaşılmasına mebnî kollektif şirketlerin 71 nci muaddel maddenin birinci fıkrası hükmünden hariç bırakılacak ikinci fıkrasından istifade ettirilmeleri icap edeceği mütalaalarında bulunulmuş ve encümenimizce de esas itibariyle bu noktai nazara iştirak ve sarahat karşısında tefsir tarikiyle meselenin halli kaabil olamayacağı yolundaki Maliye Encümeni müta-

laasına iltihak edilmiş ve 71 nci maddenin tadili yolunda Maliye Encümenince tanzim kılınan layihanın şekle ve ibareye ait bazı tadilat ile bilkabul Heyeti Celileye arzına karar verilmiştir.

Reis	Reisvekili
Edirne	İstanbul
Şakir	Fuat
Kâtip	Bursa
Bursa	Ş. Lütfi
Muhlis	
Erzurum	Erzurum
H. Aziz	Nafi Atuf
Isparta	Kütahya
Mükerrem	Niyazi Asım
Niğde	Sivas
M. Ata	M. Remzi

Sivas
Rasım

Maliye Encümeninin Teklifi

Kazanç Vergisi Kanununun Muaddel 70 nci Maddesinin Tadiline Dair Kanun

Madde 1. — Kazanç Vergisi Kanununun 20 Mayıs 1927 tarihli ve 1038 numaralı Kanun ile muaddel yetmiş birinci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir.

(Bu kanunun ahkâmı üçüncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarında muharrer kollektiflerden mada şirketlerle beyanname esasına tabi tutulan memurin ve müstahdemin ve beyannameye tabi olmayan ikinci kısma dahil bilcümle mükellefler hakkında 1926 mali senesinden itibaren aynen tatbik olunur.)

Madde 2. — Bu Kanun 1 Haziran 1926 tarihinden muteberdir.

Madde 3. — Bu Kanunun ahkâmını icraya Ad-diye, Dahiliye, Maliye ve Ticaret vekilleri memurdur.

Bütçe Encümeninin Teklifi

27 Şubat 1926 Tarihli ve 755 Numaralı Kazanç Vergisi Kanununun 21 Mayıs 1927 tarihli ve 1038 Numaralı Kanun İle Muaddel 71 nci Muvakkat Maddesinin Tadili Hakkında Kanun Lâyihası

Madde 1. — 27 Şubat 1926 tarihli ve 755 numaralı Kazanç Vergisi Kanununun 21 Mayıs 1927 tarihli ve 1038 numaralı Kanun ile tadil olunan 71 nci muvakkat maddesi aşağıdaki veçhile tadil edilmiştir.

«İşbu kanunun ahkâmı üçüncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarında muharrer şirketler (Kollektif

şirketler hariç) ve beyanname esasına tabi tutulan memurin ve müstahdemin ile beyannameye tabi olmayan ikinci kısma dahil bircümle mükellefin hakkında 1926 senesi maliyesinden itibaren aynen tatbik olunur. Bunların haricinde kalan ve beyanname usulüne tabi tutulan mükellefin 1926, 1927 ve 1928 senesi maliyeleri zarfında beyanname vermek istemedikleri ve bu müddet zarfında vaziyeti ticariyelerinde bir gûna tebeddül vukubulmadığı takdirde 1341

senesi temettü vergilerinin üç mislini tediye mecburdurlar.»

Madde 2. — Bu Kanun 21 Mayıs 1927 tarihli ve 1038 numaralı Kanunun mevkii meriyete girdiği tarihten itibaren tatbik edilmek üzere neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3. — Bu Kanunun ahkâmını icraya Adliye, Dahiliye, Maliye ve İktisat vekilleri memurdurlar.

